

ELENA TREPULĖ,

ESTELA DAUKŠIENĖ, VDU, 2016

SOCIALINIŲ TINKLŲ NAUDOJIMAS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIME

Atsiradus internetui įprastas bendravimas ir interaktyvumas jame buvo neįmanomas. Tuometinis saitynas, vadinamas pirmosios kartos saitynu (angl. web 1.0), suteikė galimybę gauti informaciją tinkle, bet ja pasidalinti vidutinis interneto vartotojas, neturintis programavimo įgūdžių, negalėjo. Pirmasis saitynas buvo tiklas, skirtas skaitymui bei naršymui be grįžtamojo ryšio beveik nebuvo. Antrosios kartos saitynas (angl. Web 2.0) vartotojams, neturintiems programavimo ar tinklalapių kūrimo pagrindų, suteikė galimybę ne tik gauti informaciją tinkle, bet ir ja dalintis su kitais. Dėl savo interaktyvumo šios kartos saitynas leido žmonėms būti ne tik skaitytojais, bet leido žmonėms pradėti dalyvauti jo veikloje. Tokiu būdu, svarbiausia tapo ne informacijos gavimas iš tam tikrų tinklalapių, kurie buvo būdingi pirmosios kartos saitynui, bet galimybė kurti ir dalintis savo kūryba su kitais interneto vartotojais, bei dalintis ja. Antrosios kartos saitynas yra neatsiejama dalis vartotojų pamėgtų tinklaraščių, wiki sistemų, vaizdo įrašų dalijimosi svetainių ir, žinoma, socialinių tinklalapių.

SOCIALINIAI TINKLAI

Socialinių tinklų sąvoka dažnai siejama būtent su socialinių tinklų atsiradimu internete, yra senesnė. Anot Geniušaitės (2015), terminas *socialinis tinklas* buvo įvestas Mančesterio sociologo James Barnes 1954 m., mokslininkui apibrėžus asmens kontaktų ratą. Žinoma, terminas tada dar neturėjo nieko bendro su dabartiniu socialinių tinklų apibrėžimu, bet laikui bėgant, kai atsirado internetas ir jis tapo visiems prieinamas, socialinių tinklų sąvoka tapo neatskiriama jo dalimi.

Socialinius tinklus galima apibrėžti kaip tam tikrą internetinę paskyrą, kurioje žmonės susikuria profilius, ten bendrauja su kitais žmonėmis, keičiasi informacija, pramogauja, žaidžia žaidimus ir kitaip dalyvauja virtualiame socialiniame gyvenime (Radzevičiūtė, 2013; Boyd ir Ellison, 2007). Žmonių sukurti profiliai socialiniuose tinkluose gali būti vieši, pusiau vieši ar privatūs, tai dažniausiai priklauso tiek nuo pačio socialinio tinklalapio reglamentuojamų taisyklių tiek ir nuo žmogaus poreikių ar jis nori būti visiems matomas ar tik savo kontaktų sąrašė esantiems žmonėms. Turbūt vienas iš didžiausių socialinių tinklų privalumų yra tai, kad jie padaro pasaulį atviresniu ir labiau sujungtu (Zaidieh, 2012), čia pradingsta ne tik atstumai tarp žmonių, bet ir laikas, nes vartotojai

gali komunikuoti su kitais žmonėmis realiuoju laiku nors jie tuo metu ir yra visai kitoje pasaulio pusėje.

Socialiniai tinklai yra ne tik kaip laisvalaikio ar pramogų šaltinis, bet ir kūrybinė terpė tinkanti mokytis ar dirbti. Socialiniai tinklai pasitarnauja įvairių profesijų atstovams, kaip reklamos ir viešųjų ryšių priemonė. Išstobulėjus technologijoms socialiniai tinklai tampa populiarūs akademinėje terpėje, formaliajame bei neformaliajame švietime. Siekdami plėtoti mokymąsi bendruomenėje su aktyvesniu studentų dalyvavimu, pedagogai vis dažniau adaptuoja socialinių tinklų panaudojimą norėdami papildyti mokymą bei mokymąsi abejose aplinkose, internete bei tradicinėje klasės aplinkoje.

Socialinių tinklų populiarumo priežastis yra susijusi su jų universalumu, nes jų siūlomos funkcijos tinka labai skirtingiems žmonėms, kiekvienas čia gali atrasti veiklą pagal savo poreikius. Viena pagrindinių socialinių tinklų populiarumo priežasčių yra tai, kad žmonės juose gali komunikuoti. Komunikacija čia gali vykti tiek su pažįstamais tiek ir nepažįstamais asmenimis, žinutėmis, pokalbiais, komentarais po nuotraukomis, įrašais ar straipsniais bei dalyvavimu įvairiuose grupėse. Grimmelmann (2009) nurodo priežastis, darančias socialinius tinklus populiariais ir skatinančias žmones jais naudotis:

- **Tapatybė** – tai pirmoji priežastis kuri skatina žmones jungtis į socialinius tinklus. Vartotojai juose gali save realizuoti bei atskleisti savo tapatybę, ją sukurdami bei pateikdami kaip patys to nori.
- **Santykiai** – kitas labai svarbus faktorius lemiantis žmonių jungimąsi į socialinius tinklus, kad žmonės čia gali susirasti draugų arba atnaujinti ar sustiprinti ryšius su jau pažįstamais žmonėmis.
- **Bendruomenė** - trečias aspektas darantis socialinius tinklus populiariais, tai noras priklausyti tam tikrai bendruomenei, būti pripažintam aplinkinių.

Be to, galima būtų paminėti ir kitas priežastis kurios daro socialinius tinklus tokiais patraukliais. Jaunesnius lankytojus jie dažniausiai pritraukia žaidimais ar kitomis pramogomis, o vyresnius tokie tinklalapiai dažniausiai traukia dėl galimybės vienoje vietoje gauti visą dominančią informaciją iš skirtingų naujienų tinklalapių ar kitų puslapių, taip palengvindami jų naršymą internete. Informacijos gausa ir prieinamumas socialiniuose tinkluose gali būti dar viena priežastis, skatinanti žmones juose dalyvauti, nes prisijungęs prie konkrečios grupės vartotojas gali sekti norimą informaciją (Mandravickaitė, 2010). Socialinių tinklų vartotojai šiose svetainėse suformuoja socialinį tinklą, kuris suteikia galingą priemonę dalintis, organizuoti bei rasti turinį bei kontaktus (Mislove, Marcon, Gummadi, Druschel, Bhattacharjee, 2007). Minėti aspektai atskleidžia, kad socialiniai tinklai yra labai

universali erdvė, kuri vartotojus traukia ne tik galimybe atskleisti savo tapatybę, bendrauti bei priklausyti tam tikrai bendruomenei, bet ir pramogų bei informacijos gausa.

POPULIARIAUSI SOCIALINIAI TINKLAI

FACEBOOK yra vienas populiariausių ir tvirčiausias pozicijas užimantis socialinis tinklas jau keli metai iš eilės. Facebook yra be abejonės vadinamas socialinių tinklų širdimi, jame yra viskas viename ir visą tai jis suteikia maždaug vienam milijardui savo vartotojų, kurie kas dieną prisijungia, redaguoja savo statusą, įkelia nuotraukas, siunčia žinutes, dalyvauja tiesioginio laiko pokalbiuose, pažymi savo koordinates, žaidžia žaidimus ir kt. (Russel, 2014). Facebook buvo sukurtas 2004 m., Harvardo universiteto studento Marko Zuckerbergo. Studento sukurtu Facebook tuo metu galėjo naudotis tik Harvardo universiteto studentų bendruomenė, vėliau juo naudotis pradėjo ir kitų universitetų studentai, o galiausiai vartotojais tapo ne tik universitetų bendruomenės nariai, Amerikos gyventojai, bet ir žmonės užsienyje. Facebook neatskiriamu atributu iškart tapo mygtukas „patinka“ (angl. like). Ši funkcija socialiniam tinklalapiui suteikė galimybę pasirinkti bei atskleisti savo pomėgius, interesus, parodyti savo simpatijas ar tiesiog kažkam pritarti.

TWITTER yra dar vienas pasaulyje populiarus socialinis tinklas, tiesa Lietuvoje šis tinklalapis nesusilaukė tokio populiarumo kaip kitose šalyse. Šis socialinis tinklas buvo sukurtas šiek tiek vėliau nei Facebook – 2006 m. Twitter išskirtinumas, tai kad vartotojai čia gali skelbti trumpas iki 140 simbolių žinutes. Autorius gali sukurti žinutę savo paskyroje, paspausti vieną mygtuką ir žinutė automatiškai išsiunčiama visiems, kurie prenumeruoja informaciją kurią autorius paskyros savininkas dalijasi. Šis veiksmas turi anglišką pavadinimą „tweet“, išvertus tai reikštų „pačiulbėti“, bet socialinių tinklų vartotojai šį terminą supranta tiesiog kaip žinutės paskelbimas Twitter svetainėje. Socialinis tinklas Twitter dar gerai žinomas ir dėl savo naudojamų simbolių „@“ ir „#“. Simbolis „@“ ir prie jo nurodomas nario slapyvardis, automatiškai įtraukia nurodytą asmenį į pokalbį.

GOOGLE+ - socialinis tinklas priklausantis Google. Jis savo funkcijomis dažnai lyginamas su Facebook socialiniu tinklalapiu. Tiesa norėdami užsiregistruoti į Google+, vartotojai privalo susikurti Google profilį, kuris bus naudojamas ne tik socialiniam tinklui, bet sukurtam profiliui bus priskiriamas ir elektroninio pašto adresas – Gmail. Su šia paskyra vartotojas galės naudotis ne tik elektroninio pašto bei socialinio tinklo, bet ir kitomis paslaugomis, kurias teikia Google, pavyzdžiui: pavyzdžiui naudotis talpykla – Google Drive ar naudotis Google Play – programėle, pritaikyta išmaniems įrenginiams turintiems Android mobiliąją operacinę sistemą. Google+ , kaip ir kiti socialiniai tinklai žmonėms suteikia galimybę susikurti savo profilį, kuriame žmogus gali dalintis savo nuotraukomis, įrašais bei kontaktuoti su kitais žmonėmis. Kitaip nei Facebook, Google+ yra galimybė dar prieš pridėdant žmones į savo kontaktus, suskirstyti juos į atskiras grupe, tai yra: šeima, draugai, pažįstami ar tiesiog stebimi.

LINKEDIN yra didžiausias profesinis socialinis tinklas. Jis skiriasi nuo anksčiau aprašytų tuo, kad yra orientuotas į profesinę veiklą ir pasiekimus. Šiame tinklalapyje žmonės iš viso pasaulio registruojasi tikėdamiesi susirasti darbą, įgyti naujų žinių savo ar kitose darbo srityse, užmegzti naujų verslo pažinčių ar tiesiog pabendrauti su kitais įvairių sričių specialistais bei keistis su jais naudinga informacija apie darbą ir ne tik. Šiame tinklalapyje žmonės gali susikurti savo profilį, kuris yra orientuotas į jo profesiją, nes vartotojai pildo informaciją apie savo išsilavinimą, esamas ir buvusias darbovietes, savo darbo įgūdžius ir kt.

ACADEMIA.EDU socialinis tinklalapis populiarus tarp akademinės bendruomenės. Šiame tinklalapyje besimokantieji gali pasidalinti savo atliktais tyrimais, rašytais darbais ar straipsniais. Taip pat pasirinkti sritį kurioje jie mokosi ar mokėsi ir pagal tai gauti galimybę matyti kitų žmonių įkeltus mokslo darbus savo naujienų sraute. Tai naudinga besimokantiems ar savo profesija besidomintiems žmonėms, nes vienoje vietoje jie gali matyti daugybės žmonių iš skirtingų pasaulio vietų darbus.

SOCIALINIŲ TINKLŲ PRIVALUMAI SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIME

Nors socialinių tinklų naudojimas paauglių, kaip pažeidžiamos amžiaus grupės, mokymui yra vertinamas atsargiai dėl laiko valdymo gebėjimų stokos ir žinių trūkumo apie asmeninės informacijos apsaugą, suaugusiųjų švietime socialiniai tinklai gali prasmingai praturtinti jų neformalųjį mokymąsi. Anot Zaidieh (2012), socialiniai tinklai daro svarbią įtaką žmonių gyvenimuose ir gali pagelbėti jiems įvairiose srityse, tokiose kaip politika, ekonomika ar švietimas. Socialinių tinklų taikymas švietime ypatingai gali būti naudingas neformaliajame suaugusiųjų švietime.

Kadangi socialiniai tinklai šiuo metu užima labai svarbią vietą daugelio žmonių gyvenime, tikima, kad ir jų įtraukimas į mokymosi procesą gali būti labiau naudingas nei žalingas. Svarstoma ar socialiniai tinklai galėtų būti kaip pagrindinė mokymosi platforma, dalis nuotolinio švietimo ar tiesiog kaip metodas papildantis tradicinį mokymąsi. Bet koku atveju, kai kurios veiklos susijusios su suaugusiųjų švietimu gali būti vykdomos ir socialiniuose tinkluose. Kaip teigia Rennie ir Morrison (2013), nuotolinio mokymosi atstovai pripažįsta, kad socialinių tinklų vaidmuo įtraukiant juos į švietimą yra milžiniškas ir teigiamas, kalbant apie besimokančiųjų mokymosi patirtį, tarpusavio pagalbą bei jų sąveiką.

KOMUNIKAVIMAS

Socialiniams tinklams tapus viena svarbiausių komunikacijos priemonių (Zaidieh, 2012), tai yra puiki terpė bendravimui ir mokymosi procese: susirašinėjant, naudojant garso ir vaizdo skambučius, komentuojant nuotraukas ar kitus įrašus ar diskutuojant. Kai kurie socialiniai tinklai suteikia galimybę atlikti garso ir vaizdo skambučius ne tik tarp dviejų asmenų, bet į pokalbį įtraukiant ir daugiau žmonių. Tokia paslauga gali atitikti vaizdo konferencijos įrankius, naudojamus

nuotoliniame švietime.

Socialiniai tinklai leidžia kurti grupes, kurias dažniausiai vienija tam tikras tikslas ar pomėgis. Tokiose grupėse besimokantieji gali komunikuoti vieni su kitais, dalintis bei gauti informaciją, diskutuoti, palaikyti ar patarti vieni kitiems. Taip pat jose gali būti atliekamos ir įvairios užduotys, pavyzdžiui: kūrybinių ar informatyvių įrašų skelbimas, vaizdo įrašų talpinimas, diskusijų vedimas ir kt. Mokymasis socialiniuose tinkluose gali apimti tarpusavio vertinimą, diskusijas ir bendradarbiaujančių darbą. Žmonės dažnai jungiasi į įvairias grupes, jose diskutuoja, kai ten siekia bendro tikslo net neskatinami švietėjų.

Naudodami socialinius tinklus kaip ugdymo priemonę dėstytojai ar kiti švietimo srities darbuotojai gali taip labiau motyvuoti besimokančiuosius įsitraukti į užduoties atlikimą, dalyvavimą diskusijose, bendradarbiaujant bei įsitraukiant į grupinį darbą. Dažnai virtualiose grupėse ar bendruomenėse žmonės linkę labiau atsiskleisti ir lengviau įsitraukia į diskusijas negu diskutuojant gyvai. Lygiai taip pat vyksta ir besimokant, studentai jaučiasi ne tokie suvaržyti ir gali lengviau pasireikšti įvairiomis temomis. Netgi patys nedrąsiausi besimokantieji virtualioje erdvėje žymiai lengviau bendrauja nei auditorijose. Taip pat ir besimokančiųjų tarpusavio santykiai gali tapti artimesni kaip visos grupės, o ne tarkim kaip atskirų porų ar grupelių, kas dažniausiai būdinga besimokant auditorijose.

INFORMACIJOS PAIEŠKA

Socialiniai tinklai gali būti naudojami ir kaip informacijos paieškos sistema. Besimokantieji gali ieškoti įvairios informacijos ne tik tokiose platformuose kaip Google, bet ir socialiniuose tinkluose tokiuose kaip Facebook. Tokia informacijos paieška nors ir yra kiek siauresnė nei Google, bet turi vieną privalumą, kad norimą klausimą galima užduoti savo paskyroje, tam tikrame socialinio tinklo puslapyje ar grupėje ir atsakymą galima gauti akimirksniu iš kitų socialinių tinklų naudotojų, įtraukiant jų dalinimąsi savo patirtimi ir turimomis žiniomis.

Socialiniuose tinkluose informaciją galima ne tik pasidalinti, bet ir gauti, užmezgant ryšius su kitais žmonėmis, kurie yra taip pat suinteresuoti mokytis. Socialiniuose tinkluose, žmonės vienija tam tikros grupės, kurios dažniausiai sukuriamos pagal tam tikrus interesus. Socialiniame tinkle panašius interesus turintys asmenys gali keistis juos dominančia informacija, dalintis mokymosi strategijomis bei patirtimis, kartu mokytis ir tobulėti (Mandravickaitė, 2010). Taigi socialinių tinklų pagalba informacijos paieška gali tapti lengvesnė.

KŪRYBIŠKUMAS

Socialiniai tinklai taip pat gali ugdyti besimokančiųjų kūrybiškumą. Tokios užduotys kaip

įvairių įrašų pasidalinimas socialiniame tinkle, skatina juos sukurti kuo įdomesnius įrašus, kad kuo daugiau žmonių juos peržiūrėtų, pakomentuotų ar tiesiog kitaip išreikštų savo susidomėjimą pateiktu įrašu. Žinojimas, kad užduotį vertins ne tik mokytojas, bet ir daugybė kitų skaitytojų taip pat skatina atsakingiau bei kūrybingiau atlikti užduotį. Taip pat kūrybiškumą skatina ne tik pačio besimokančiojo dalijimasis informacija, bet ir kitų socialinių tinklų naudotojų idėjos, nuotraukos ar tiesiog įrašai.

IŠTEKLIU TAUPYMAS

Suaugusiųjų švietime vienas pagrindinių socialinių tinklalapių įtraukimo į mokymosi procesą privalumų yra tai, kad mokymasis socialiniuose tinkluose gali taupyti jų laiką, nes mokytis jie gali tiesiog iš namų. Taip mokydami jie lengviau gali suderinti asmeninius ir profesinius įsipareigojimus su galimybe tobulėti. Todėl toks mokymosi stilius jiems gali atrodyti žymiai patrauklesnis už mokymąsi įprastose auditorijose. Virtualios erdvės interaktyvumas leidžia atrasti naujus mokymosi stilius, atlikti grupines užduotis, nepaisant geografinių ribų (Mandravickaitė, 2010). Dėl šios priežasties socialiniai tinklai yra puiki priemonė suaugusiems, nes jie gali mokytis net jei jų mieste ar miestelyje nėra tam tikrų mokymosi programų.

Jei suaugęs žmogus nusprendžia mokytis savaiminiu būdu – mokymąsi socialiniuose tinkluose yra visiškai nemokamas. Jei tai yra tam tikri švietimo įstaigos organizuojami kursai socialiniame tinkle, jie gali kainuoti pigiau, vien dėl to, kad nereikalingos specialios patalpos mokymams. Taip pat suaugusieji gali sutaupyti kelionės išlaidas. Tai yra labai didelis privalumas kurį suteikia socialiniai tinklai.

KOMPIUTERINIS RAŠTINGUMAS

Dažnai suaugusieji, ypatingai tie, kurie užaugo neturėdami tokių technologijų kaip kompiuteris bei internetas, vengia naudotis ne tik jomis, bet ir socialiniais tinklais dėl nepakankamų įgūdžių, taip prarasdami galimybę dalyvauti internetiniame socialiniame gyvenime, prarasdami galimybę ne tik bendrauti su senais draugais ar pažįstamis, bet ir įgyti naujų žinių ar pomėgių. Tuo tarpu mokymasis, paremtas socialiniais tinklais gali būti puiki motyvacija pradėti jais domėtis, įsitraukti į veiklą juose ir lavinti suaugusiųjų kompiuterinį raštingumą.

SOCIALINIŲ TINKLŲ TRŪKUMAI SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIME

Nors socialinių tinklų įtraukimas į mokymosi procesą turi daug privalumų, tačiau galima įvardinti ir tam tikrų trūkumų.

RIBOTA KOMUNIKACIJA

Bendravimas socialiniuose tinkluose neatstos gyvo bendravimo. Nors internetas yra puiki

komunikavimo priemonė, vis dėlto toks bendravimas ne visada atstoja realų bendravimą. Komunikuojant juose labai lengva susipainioti pokalbiuose ir juos ne taip suprasti vien dėl to, kad juose mes nematome kitų žmonių ir jų emocijų. Žinoma, socialiniuose tinkluose žmonės gali naudoti šypsenėles ar kitokias virtualias emocijas, bet jos dažnai neatskleidžia tikrųjų žmogaus jausmų. Kalbant apie mokymąsi socialiniuose tinkluose žmonėms gali būti sunku užmegzti ryšį su kitais besimokančiais vien dėl to, kad bendravimas ir mokymasis vyksta virtualiu būdu, kuris jiems gali būti nepriimtinas ir nenatūralus.

INFORMACIJOS NETIKSLUMAS

Trūkumas mokantis socialiniuose tinkluose gali būti ir tai, kad ne visa juose pateikiama informacija gali būti visiškai teisinga. Nors socialiniai tinklai pasižymi ypač didele gausa informacijos, bet ta informacija gali būti subjektyvi ar nepatikima. Socialiniuose tinkluose, žmonės kuria įvairias grupes dėl bendrų interesų, komunikavimo, taip pat ir dėl mokymosi bet jei pastarosios grupės nėra prižiūrimos žmogaus turinčio pakankamai kompetencijų toje srityje, jos gali būti ne tik naudingos, bet ir atvirkščiai – klaidinančios.

SUDĖTINGAS PATEIKIMAS

Su pateikiamos informacijos nepatikimumu susijęs ir pačios informacijos pateikimas. Net jei informacija yra patikima, ji gali būti pateikiama ne visai suprantamai arba sudėtingai perteikiama dėl tam tikrų demonstracijų poreikio, kurios geriau suprantamos visa tai demonstruojant gyvai, tai yra auditorijoje.

RIBOTI KOMPIUTERINIAI GEBĖJIMAI

Taip pat nereikia pamiršti ir to, kad ne visi suaugusieji turi pakankamai įgūdžių naudotis įvairiomis naujosiomis technologijomis, tuo tarpu ir socialiniais tinklais. Nors į tai galima žvelgti ir kaip į privalumą, nes mokymasis socialiniuose tinkluose jiems gali būti gera galimybė patobulėti. Tačiau iš pat pradžių žmonės neturėdami reikiamų žinių bei įgūdžių kaip naudotis socialiniais tinklais gali susidurti su įvairiais sunkumais, pavyzdžiui nežinodami visų socialinių tinklalapių techninių galimybių ir kaip jomis naudotis jie nesugebės atlikti visų reikiamų užduočių, o dėl to gali dingti suaugusiųjų susidomėjimas bei motyvacija mokytis.

PABAIGAI

Nežiūrint mokymosi socialiniuose tinkluose trūkumų, socialinių tinklų panaudojimas įvairiose švietimo formose gali būti tam tikra išeitis sprendžiant kai kurias suaugusiųjų mokymosi problemas, kaip prieinamumo didinimas, mokymosi laiko ir vietos lankstumas, išlaidų mažinimas bei bendradarbiavimo mokantis didinimas. Tai taip pat padėtų suderinti mokymąsi su kitomis asmens

veiklomis ar pareigomis bei suteikti mokymuisi suaugusiojo gyvenime daugiau natūralumo ir savaimingumo, ugdyti kūrybiškumą bei lavinti kompiuterinius gebėjimus. Mokymasis socialiniais tinklais gali būti organizuojamas formaliajame ir neformaliame švietime, o savaiminiame mokymuisi tereikia žmogaus noro mokytis, ir jis gali atrasti socialiniuose tinkluose daugybę grupių, kurios sukurtos švietimo ar tobulėjimo tikslais.

Švietimo įstaigos, organizuojančios neformalų suaugusiųjų švietimą, įtraukdamos į suaugusiųjų mokymosi procesą daugiau naujų technologijų gali atsižvelgti ir į socialinius tinklus, kurie gali būti puiki priemonė papildyti mokymus ar net juos organizuoti socialiniuose tinkluose. Be to, socialinių tinklų panaudojimas suaugusiųjų švietime atveria lauką tyrėjams, siekiant daugiau sužinoti, kaip socialiniai tinklai įtakoja suaugusiųjų mokymąsi.

LITERATŪRA

- Geniušaitė S. (2015) Socialinio tinklo konstravimo bruožai internetiniame tinklalapyje „Facebook“. KTU: Kaunas
- Mandravickaitė J. (2010) Privačios informacijos sklaida socialiniame tinklalapyje Facebook. (Magistro darbas) Kaunas: VDU
- Mislove A., Marcon M., Gummadi K.P., Druschel P., Bhattacharjee B. (2007) Measurement and Analysis of Online Social Networks. <http://conferences.sigcomm.org/imc/2007/papers/imc170.pdf>
- Radzeviciute K. (2013) Paauglių probleminio interneto naudojimo prevencija: tėvų ar specialistų užduotis? (Magistro darbas) Kaunas: VDU
- Russell M. A. Mining the Social Web. Data Mining Facebook, Twitter, LinkedIn, Google+, Github and more. USA: "O'Reilly Media, Inc
- Zaidieh A. J. Y. (2012) The Use of Social Networking in Education: Challenges and Opportunities. World of Computer Science and Information Technology Journal (WCSIT): ISSN: 2221-0741